

Edukacja oferuje różne korzyści jednostkom i społeczeństwu. Jej wartością jest między innymi to, że poprawia warunki życia, zwiększając dochody i zmniejszając ryzyko bezrobocia. Edukacja poszerza też horyzonty myślowe, zmniejsza bariery w coraz bardziej otwartych społeczeństwach, pogłębia świadomość społeczną i umacnia wartości demokratyczne. Jednak wiele z tych rezultatów zależy od efektywności mechanizmu dopasowań na rynku pracy, m.in. od tego, w jakiej mierze wykształcenie pracowników oraz ich kwalifikacje są dostosowane do wykonywanej przez nich pracy. We współczesnej gospodarce proces dopasowań jest wysoce zdecentralizowany i może prowadzić do nieoptymalnej alokacji zasobów ludzkich z uwagi na bariery informacyjne, niską mobilność pracowników, ograniczenia rynku mieszkaniowego, a także z powodu nieefektywności systemu kształcenia i nieprzewidywalnych wahań popytu na pracę, który zmienia się coraz szybciej wraz z postępem technicznym i wskutek międzynarodowej konkurencji między krajami rozwijającymi się.

Głównym celem badawczym projektu jest określenie skali niedopasowań edukacyjnych i kwalifikacyjnych dla absolwentów na polskim rynku pracy. Badania będą skupiać się na pięciu obszarach analizy. Pierwszym jest ocena skali niedopasowań dla różnych poziomów wykształcenia, dziedzin kształcenia i zawodów. Drugim – powiązania między procesem kształcenia a skalą niedopasowań. Trzecim obszarem są skutki niedopasowań dla wynagrodzeń. Czwartym jest kwestia uporczywości niedopasowań, a piątym – ewaluacja indywidualnych preferencji w zakresie niedopasowań edukacyjnych.

Analiza niedopasowań na rynku pracy to bardzo ważny temat dla polskiej gospodarki. Obecnie stoimy w obliczu e-rewolucji (gospodarka cyfrowa), która zmienia wszystko, co wiemy o funkcjonowaniu rynku pracy. W nieodległej przyszłości struktura zawodów oraz poziom wymagań kompetencyjnych mogą gwałtownie się zmienić, a zdolność sprostania międzynarodowej konkurencji i pozycja kraju w globalnych łańcuchach wartości będzie zależeć od tego, na ile skutecznie będziemy wykorzystywać nasz największy atut, czyli kapitał ludzki. Stopień jego wykorzystania zależy od efektywności mechanizmu połączeń na rynku pracy. Ta specyficzna czarna skrzynka to skomplikowany system relacji między szkolnictwem, metodami nauczania, organizacją programów kształcenia, powiązaniem między światem nauki i przemysłu, publicznymi wydatkami na edukację i doradztwo zawodowe, nieprzewidywalnymi zmianami popytu na pracę, oczekiwaniami pracodawców oraz indywidualną zdolnością dostosowania się do zmian, mobilnością i gotowością do uczenia się przez całe życie. W literaturze międzynarodowej znajdujemy liczne badania na ten temat, ale w odniesieniu do Polski nasza wiedza jest wciąż ograniczona. Słabo udokumentowane są przede wszystkim powiązania między procesem kształcenia a występowaniem niedopasowań. Dotychczas tylko w jednym badaniu podjęto próbę analizy trwałości niedopasowań, a problem wyceny indywidualnych preferencji w zakresie niedopasowań w ogóle nie został jeszcze podjęty w literaturze światowej, a tym bardziej polskiej. Niewątpliwie jest on zatem dużym i interesującym wyzwaniem badawczym.